

Sprawa C-410/20**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

2 września 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Audiencia Provincial de A Coruña (sąd okręgowy/regionalny w A Coruña) (Hiszpania)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

28 lipca 2020 r.

Strona wnosząca apelację:

Banco Santander S.A.

Strona przeciwna:

J.A.C.

M.C.P.R.

Przedmiot postępowania głównego

Apelacja wniesiona przez Banco Santander S.A. (podmiot przejmujący w ramach połączenia przez przejęcie Banco Popular Español S.A.), w której podniesiono kwestię zachowania roszczenia o stwierdzenie nieważności ze względu na wadę oświadczenia woli dotyczącego nabycia akcji wyemitowanych i oferowanych publicznie przez instytucję finansową (w niniejszej sprawie przez Banco Popular Español S.A.) w związku z podwyższeniem kapitału lub możliwości wystąpienia z tym roszczeniem, w przypadku gdy inwestor występuje z roszczeniem po zakończeniu postępowania w sprawie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji emitenta, w ramach którego dokonano umorzenia wszystkich akcji, na jakie kapitał zakładowy dzielił się przed restrukturyzacją i uporządkowaną likwidacją.

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Wątpliwości wyrażone przez sąd dotyczą zgodności postępowania w sprawie stwierdzenie nieważności przewidzianego w art. 1300 hiszpańskiego kodeksu cywilnego, będącego środkiem o charakterze sądowym mającym na celu uzyskanie zwrotu środków pieniężnych zainwestowanych w akcje wyemitowane przez instytucję finansową w związku z publiczną ofertą subskrypcji, z zasadami restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji finansowej ustanowionymi w dyrektywie 2014/59/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 maja 2014 r., w szczególności z zasadą, zgodnie z którą to akcjonariusze pokrywają straty.

Pytania prejudycjalne

1. W przypadku gdy w ramach postępowania w sprawie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji finansowej umorzone zostały wszystkie akcje, na jakie dzielił się kapitał zakładowy, czy art. 34 ust. 1 lit. a), art. 53 ust. 1 i 3 oraz art. 60 ust. 2 lit. b) i e) dyrektywy 2014/59/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 maja 2014 r. należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, aby osoby, które nabyły swoje akcje kilka miesięcy przed wszczęciem postępowania w sprawie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, mogły w związku z podwyższeniem kapitału w drodze publicznej oferty subskrypcji wytoczyć powództwa odszkodowawcze lub powództwa o równoważnym skutku oparte na błędnych informacjach zawartych w prospekcie emisyjnym, przeciwko emitentowi lub instytucji powstałej w wyniku połączenia przez przejęcie?
2. Czy w takim samym przypadku jak ten, o którym mowa w poprzednim pytaniu, art. 34 ust. 1 lit. a), art. 53 ust. 3 i art. 60 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2014/59/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 maja 2014 r. stoją na przeszkodzie temu, aby na podstawie powództw wytoczonych po restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji na emitenta lub na podmiot będący jego uniwersalnym następcą prawnym nałożone zostały w drodze sądowej zobowiązania do zwrotu równowartości subskrybowanych akcji oraz zapłaty odsetek w wyniku stwierdzenia nieważności z mocą wsteczną (ex tunc) umowy subskrypcji akcji?

Przywołane przepisy prawa Unii

Artykuł 267 TFUE

Artykuł 34 ust. 1 lit. a), art. 53 ust. 1 i 3 oraz art. 60 ust. 2 lit. b) i e) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającej ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz

restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniającej dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012.

Dyrektywa 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. w sprawie prospektu emisyjnego publikowanego w związku z publiczną ofertą lub dopuszczeniem do obrotu papierów wartościowych i zmieniająca dyrektywę 2001/34/WE

Rozporządzenie (UE) nr 806/2014: art. 18, 22 i 24

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (druga izba) z dnia 19 grudnia 2013 r., sprawa C-174/12 (EU:C:2013:856), pkt 44, 68

Przywołane przepisy prawa krajowego

Ley 11/2015, de 18 de junio, de recuperación y resolución de entidades de crédito y empresas de servicios de inversión (ustawa 11/2015 z dnia 18 czerwca 2015 r. o działaniach naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i przedsiębiorstw świadczących usługi inwestycyjne)

Real Decreto Legislativo 4/2015, de 23 de octubre, que aprobó el Texto refundido de la Ley del Mercado de Valores (królewski dekret ustawodawczy 4/2015 z dnia 23 października 2015 r. w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego ustawy o rynku papierów wartościowych)

Código civil (kodeks cywilny): art. 1300, 1301, 1303, 1307, 1309 i 1314

Resolución del Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria de 7 de junio de 2017 (decyzja funduszu na rzecz uporządkowanej restrukturyzacji banków z dnia 7 czerwca 2017 r.) (opublikowana w Boletín Oficial del Estado z dnia 30 czerwca 2017 r.): postanowienie trzecie uzasadnienia i sentencja

Zwięzłe przedstawienie okoliczności faktycznych i postępowania głównego

- 1 W czerwcu 2016 r. Banco Popular Español S.A. dokonał podwyższenia kapitału w drodze publicznej oferty subskrypcji.
- 2 Małżonkowie, będący powodami, którzy mają status klientów detalicznych, zainwestowali 6890 EUR w subskrypcję 5512 akcji tej emisji.
- 3 W ostatnim kwartale 2016 r. Banco Popular Español S.A. dokonał istotnych korekt wartości swoich aktywów, ze stratą za rok obrotowy w wysokości 3485 mln EUR.

- 4 W dniu 3 kwietnia 2017 r. Banco Popular Español S.A. poinformował Comisión Nacional del Mercado de Valores (krajową komisję rynku papierów wartościowych, CNMV) o istotnej okoliczności faktycznej, że w rocznym sprawozdaniu finansowym za 2016 r. istnieją pewne nieprawidłowości, uznając jednak, że nie będą one miały znaczącego wpływu na roczne sprawozdanie finansowe za 2016 r., w związku z czym nie uzasadniały zmiany treści wspomnianego sprawozdania.
- 5 W dniu 7 czerwca 2017 r. podjęto decyzję o restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji Banco Popular Español S.A. Wszystkie akcje, na jakie dzielił się kapitał zakładowy, zostały umorzone bez wynagrodzenia.
- 6 W marcu 2018 r. J.Á. C i M.C.P. R, którzy w wyniku restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz umorzenia akcji stracili w całości swoje inwestycje, pozwali Banco Popular Español S.A., żądając stwierdzenia nieważności umowy nabycia akcji z powodu błędu skutkującego nieważnością ich oświadczenia woli, gdyż zostało ono złożone na podstawie informacji rachunkowych i majątkowych dotyczących spółki przedstawionych w prospekcie emisyjnym w sposób niedokładny i niepełny, lub ewentualnie ze względu na umyślne działanie polegające na celowym sfalszowaniu i ukryciu istotnych informacji dotyczących sytuacji majątkowej spółki. W pozwie wnieśli oni o zasądzenie od pozwanej instytucji zapłaty na ich rzecz kwoty 6890 EUR wraz z ustawowymi odsetkami naliczonymi od dnia zapłaty.
- 7 W odpowiedzi na pozew Banco Santander S.A. podniósł w szczególności, że procedura restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji Banco Popular została uzgodniona i przeprowadzona na podstawie odpowiednich instrumentów prawnych, których głównym celem jest zapobieżenie, aby jakkolwiek sytuacja związana z trudnościami instytucji finansowej miała wpływ na zasoby podatników, poprzez nałożenie na akcjonariuszy i wierzycieli instytucji obowiązku ponoszenia strat. Zasada finansowania wewnętrznego (bail-in) oznacza, że straty instytucji znajdujących się w trudnej sytuacji ponoszą w pierwszej kolejności akcjonariusze, a następnie posiadacze niektórych instrumentów finansowych.
- 8 W wyroku wydanym w pierwszej instancji uwzględniono powództwo, stwierdzono nieważność nabycia akcji ze względu na błąd oświadczenia woli i zasądzono zwrot zainwestowanych środków pieniężnych wraz z ustawowymi odsetkami.
- 9 Banco Santander S.A. wniósł apelację od wyroku wydanego w pierwszej instancji.

Zasadnicze argumenty stron postępowania głównego

- 10 Strona powodowa w pierwszej instancji i strona przeciwna w drugiej instancji podniosła zasadniczo, że wytoczone powództwo o stwierdzenie nieważności jest

niezależne od restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji Banco Popular i jej skutków. Twierdziła ona również – powołując się na wyrok Trybunału z dnia 19 grudnia 2013 r. w sprawie C-174/12, Alfred Hirman /o Immofinanz AG –, że z orzecznictwa Trybunału wynika, iż możliwe jest unieważnienie umowy subskrypcji akcji z powodu błędu oświadczenia woli, gdy błąd ten jest istotny i miał decydujące znaczenie dla złożenia oświadczenia woli.

- 11 Banco Santander, strona pozwana i wnosząca apelację, twierdzi zasadniczo, że odpowiedź na kwestię poruszoną przez sąd znajduje się bezpośrednio w prawie hiszpańskim, w szczególności w Ley 11/2015, de 18 de junio, de recuperación y resolución de entidades de crédito y empresas de servicios de inversión (ustawie 11/2015 z dnia 18 czerwca 2015 r. o działaniach naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i przedsiębiorstw świadczących usługi inwestycyjne), która dokonała transpozycji do prawa krajowego dyrektywy Parlamentu i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. Banco Santander uważa, że w zakresie, w jakim powództwo zmierza do uzyskania odszkodowania, ma ono na celu obejście skutków restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, zgodnie z którymi straty muszą być ponoszone przez posiadaczy instrumentów kapitałowych, za pomocą których dokonano wewnętrznego finansowania.

Zwięzłe uzasadnienie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 12 Rozstrzygnięcie sporu wymaga wyjaśnienia, po pierwsze, czy można się powoływać na samą niezależność przepisów prawa Unii dotyczących odpowiedzialności za prospekt emisyjny i za istotne okoliczności faktyczne od przepisów, które mają na celu zapewnienie nienaruszalności kapitału zakładowego stwierdzonej wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (druga izba) z dnia 19 grudnia 2013 r., aby zachować te same lub inne roszczenia o innym charakterze, ale o równoważnych skutkach, takie jak roszczenia o stwierdzenie nieważności z powodu błędu, w stosunku do zasad i przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r., w szczególności zasady, zgodnie z którą akcjonariusze muszą ponosić straty, oraz przepisów regulujących konkretne skutki finansowania wewnętrznego wraz z pełnym umorzeniem akcji i innych instrumentów kapitałowych.
- 13 Druga wątpliwość dotyczy w szczególności roszczenia o stwierdzenie nieważności oraz częściowo znaczenia i zakresu wyjątku dotyczącego „narosłych [wymagalnych] już ewentualnie zobowiązań”, o którym mowa w art. 60 ust. 2 lit. b) dyrektywy Parlamentu i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. W ocenie sądu odsyłającego oczywiste jest, że obowiązek zwrotu kwoty akcji, której akcjonariusz nawet jeszcze nie żądał przed wszczęciem postępowania w sprawie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banku, nie może być wymagalnym już zobowiązaniem; gdyby jednak powództwo o stwierdzenie nieważności było dopuszczalne, okoliczność, że stwierdzenie nieważności ma moc wsteczną,

doprowadziłyby do tego, że przysługująca powodom wierzytelność o zwrot odnosiłaby się do momentu poprzedzającego restrukturyzację i uporządkowaną likwidację banku będącego emitentem, w związku z czym ostatecznie należałoby traktować inwestorów w sprawie w postępowaniu głównym nie jak akcjonariuszy, lecz jak wierzycieli banku.

DOKUMENT ROBOCZY